

Viirushepatiitide laboratoorne diagnostika

Viirushepatiidid on maailmas laialt levinud haigused, millede peamiseks põhjustajateks on **A-, B-, C-, D-, ja E-hepatiidiviirused** (vastavalt **HAV, HBV, HCV, HDV ja HEV**).

HAV põhjustab ägedat hepatiiti, HBV, HCV ja HDV võivad aga põhjustada ka kroonilist infektsiooni, mis võib omakorda viia maksatsirroosi ja mak-savähi tekkimiseni. HEV põhjustab eelkõige ägedat infektsiooni, kuid immuunpuudulikkusega patsientidel ka kroonilist infektsiooni. HAV ja HEV levivad peamiselt **fekaal-oralselt**, HBV, HCV, HDV **vere kaudu** aga ka **sugulisel teel**. HDV-ga nakatumiseks peab patsient olema eelnevalt naka-tunud HBV-ga.

Viirushepatiitide laboratoorne diagnostika on mõeldud eelkõige ägeda infektsioonhaiguse diagnoosimiseks ning kroonilise (sh asümptomaatilise) infektsiooni avastamiseks (ennekõike HBV ja HCV).

Testida tuleks patsiente, kellel on kroonilise infektsiooni kahtlus või risk:

- kes süstivad ennast
- on saanud vereülekandeid või keda on opereeritud (eriti enne 1994. a)
- on lasknud teha tätoveeringuid või augustusi
- on olnud kokkupuutes teiste inimeste verrega
- on kahtlus sugulisel teel saadud infektsioonile

Lisaks kasutatakse diagnostikat ka **immuunsuse tuvastamiseks** peale vaksineerimist või haiguse läbipõdemist (HAV, HBV).

SYNLAB Eesti klienditugi

Tel: 17123

E-post: klienditugi@synlab.ee

www.synlab.ee

Viirushepatiitide laboratoorne diagnostika

Arsti meelespea

Vere jt kehavedelikega levivad viirushepatiidid (HBV, HCV, HDV)

B-HEPATIIT (HBV)

Immuunstaatuse hindamiseks (vaktsineerimise järgselt):

- **HBs Ab** – positiivne leid viitab immuunusele

Infektsiooni esmaseks diagnoosimiseks - soovitatav teha alati koos:

- **HBs Ag** – positiivne leid viitab infektsioonile
- **HBs Ab** – HBs antigeeni kadumine ja HBs antikehade ilmumine (serokonversioon) viitab paranemisele, serokonversiooni puudumine (6 kuu jooksul) aga infektsiooni krooniliseks muutumisele
- **HBc Ab** – positiivne leid viitab infektsioonile; vaktsineerimise korral jääb marker negatiivseks

TÄIENDAVALD UURINGUD

Infektsiooni aktiivsuse hindamiseks:

- **HBc IgM** – positiivne leid viitab värsketele infektsioonile ($\leq$ umbes 6 kuud)
- **HBe Ag** – positiivne leid viitab kõrgele viirusproduktioonile, patsient on kõrgelt nakkusohhtlik
- **HBe Ab** – HBe antigeeni kadumine ja antikehade ilmumine viitab heale prognoosile ja viiruse paljunemise vähenemisele

Molekulaarsed uuringud (ravi määramine, infektsiooni kulu hindamine jne):

- Viiruse DNA hulk: **HBV DNA QN**
- **HBV genotüüp**
- **HBV resistentsus**

C-HEPATIIT (HCV)

Skrinimine infektsiooni (sh asümptomaatilise) kahtlusele:

- **HCV Ab** – positiivne leid viitab käimasolevale või läbipõetud infektsioonile (harva võimalik ka mittespetsiifiline reaktsioon)

TÄIENDAVALD UURINGUD

Skriningspositiivsetel viiruse olemasolu tuvastamine; nakkuse avastamiseks varajases staadiumis/immuunpuudulikkuse patsientidel:

- **HCV RNA** – positiivne leid viitab viiruse

leidumisele organismis; positiivne umbes 1 nädal peale nakatumist (umbes 4-6 nädalat enne antikehade ilmumist)

Skriningspositiivsetel (PCR negatiivsetel) antikehade leiu kinnitamine:

- Kinnitav blot uuring: **HCV Ab (kinnitav)** – positiivne leid kinnitab skринingtesti tulemust

Uuringud ravi määramiseks ja hindamiseks:

- **HCV genotüüp**
- Viiruse RNA hulk: **HCV RNA QN**

D-HEPATIIT (HDV) (levib ainult koos HBV-ga)

Skrinimine HBV infektsiooniga patsiendil HDV kaas-/superinfektsiooni tuvastamiseks:

- **HDV Ab** – positiivne leid viitab HDV infektsioonile

TÄIENDAVALD UURINGUD

Infektsiooni kulu/staadiumi hindamiseks:

- Viiruse RNA hulk: **HDV RNA QN**

Peamiselt saastunud toidu ja veega levivad viirushepatiidid (HAV, HEV)

A-HEPATIIT (HAV)

Skrinimine nakkuse kahtlusele; immuunuse kindlakstegemine (peale läbipõdemist või vaktsineerimist):

- **HAV Ab** (test ei erista antikehade tüüpi) – positiivne leid viitab värsketele või läbipõetud infektsioonile või vaktsineeritusele

Värskete infektsiooni diagnoosimine (esmasest testina või skринingspositiivsetel):

- **HAV IgM** – positiivne leid viitab värsketele infektsioonile ($\leq$ 6 kuud)

TÄIENDAVALD UURINGUD

Infektsiooni avastamiseks varajases staadiumis või diagnoosi kinnitamiseks ebaselgetel juhtudel:

- **HAV RNA** roojast – positiivne leid viitab hiljutisele nakatumisele (1-3 nädalat enne sümptome) või aktiivsele infektsioonile

E-HEPATIIT (HEV)

Skrinimine infektsiooni kahtlusele (testida alati koos):

- **HEV IgG, HEV IgM** – positiivne leid viitab värsketele/läbipõetud infektsioonile

Skriningspositiivsetel antikehade leiu kinnitamine:

- **HEV IgG** (immunoblot), **HEV IgM** (immunoblot) – positiivne leid kinnitab skринingtesti tulemust

TÄIENDAVALD UURINGUD

Infektsiooni avastamiseks varajases staadiumis või diagnoosi kinnitamiseks ebaselgetel juhtudel:

- **HEV RNA** roojast või verest – positiivne leid viitab käimasolevale infektsioonile

B-hepatiidi diagnostika interpreteerimine

Analüüs/ Tõlgendus	Äge B-hepatiit	Varasem kokkupuude (immuunsus)*	Eelnev immuniseerimine	Krooniline B-hepatiit
HBs Ag	+	-	-	+
HBs Ab	-	+	+	-
HBe Ag	+	-	-	+/-**
HBe Ab	-	+/-	-	+/-
HBc Ab	+	+	-	+
HBc IgM	+	-	-	-
HBV DNA	+	-	-	+
ALAT	Kõrgenenud	Normaalne	Normaalne	Kõrgenenud

* Varem põetud infektsiooni korral võib HBs Ab olla kadunud. Isoleeritud HBc Ab võib viidata ka ägeda infektsiooni aknaperioodile. Soovitatav teostada HBc IgM ja HBV DNA.

** PreCore mutatsiooni korral on HBe Ag test negatiivne.